

Nyfikenhetsvandring 24 - pinad under Pontius pilatus

Bidrag från Bengt Pleijel
2006-01-01
Senast uppdaterad 2010-03-09

Detta är nyfikenhetsvandring 24. Kära du som tycks bli allt nyfikenare och nyfikenare. Själva är jag mycket nyfiken på hur länge du ska orka med att traska på i dessa nyfikenhetsupptäcktsvandringar. Men jag gläder mig över att få sällskap med just Dig! Enligt rapporter från augusti 2000 var vi närmare 5000 "nyfikningar". Vi får väl utlysa en tävling om vem som är den "nyfiknastaste". Förre vandringsleden var vi inne i en rosengård. Vi fick andas in rosens doft och fröjdas över rosens färger. Men rosen växer på en stjälk och stjälken har taggar. "Skönaste rosor på törnbusken glöder" (Sv Ps 269:4). Törnbusken symboliserar lidandet. Mitt i lidandet möter oss Gud. Han åkallar mig, och jag svarar honom, jag är med honom i nöden (Psalt 91:15). Gud är mycket nära. Han är ingen likgiltig Gud; han sover inte, även om det kommer tider då han är tyst och döljer sitt ansikte. Men hela tiden ser han, hör han, känner han och lider han med oss. Trosbekännelsen växlar nu från rosen, som doftar salighet, till törnet som doftar lidande och död. Vandring 23 talade om Jesus som "avlad & född". Nu får vi höra att Jesus är pinad under Pontius Pilatus. Denna hastiga övergång är mycket märklig. Trosbekännelsen säger ingenting om Jesu under, ingenting om hans tal, ingenting om hans möten med människor. Från födelsen går man direkt över till att Jesus blev pinad och korsfäst. Det beror säkerligen inte på att de som Jesus gör och säger är oviktigt utan på att allt får sitt ljus från de sista händelserna i Jesu liv. I Nya Testamentet tar berättelserna om detta en mycket stor plats. En tredjedel av Matteus och Markus, en fjärdedel av Lukas, hälften av Johannesevangeliet handlar om den sista veckan. Berättelserna blir mer och mer utförliga. Man skildrar i detalj Jesu samtal med lärjungarna, om arresteringen, förhören, korsbärandet, korsfästelsen och uppståndelsen. På den här vandringen skall vi stanna till vid de viktigaste händelserna under den sista veckan. Därmed går vi nu tillsammans rakt in i kristendomens centrum.

Stressa inte! Ta gärna eftertänksamhetsbegrundningspauser!!

Vandring 24:

Pinad under Pontius Pilatus Vi stannar till vid dessa sex stationer: Jesus rider in i Jerusalem

- Jesu fiender smider planer
- Judas Iskariot
- Påskmåltiden
- Sju steg in i Getsemane
- Pinad under Pontius Pilatus

1. Jesus rider in i Jerusalem Vi känner igen scenen från första söndagen i Advent. (Läs Matteus 21:1-9 och Lukas 19:28-40). Jesus sätter sig på en åsna och rider ned från Oljeberget. Det strömmar till folk från alla håll. Vi ser pojkar som klättrar upp i träden och skär palmkvistar och slänger ned. Männerna lägger sin ulstrar som mantlar på vägen. Vi ser tiggare i spindelnet av trasor, vi ser sjuka och handikappade som letar sig fram ur grändarna. Det är som om Jesus då - precis som nu - drar allt elände till sig. En kärlek strömmar ut från Jesus och hans kärlek väcker en hoppets lovsång i mångas hjärtan. Runt omkring Jesus är hela lärjungaskaran, fler än de tolv. Det är människor som Jesus upprättat och hjälpt att hitta en mening i livet. Lukas berättar att när Jesus kom, så började hela skaran av lärjungar i sin glädje ljudligt prisa Gud för alla de underverk de hade sett. Här var inget ovisst mummel. Man sjöng med stark röst Israels gamla kungssång, sången för Messias. Hosianna, Davids Son!

Välsignad är han som kommer

I Herrens namn.

Hosianna i höjden

(Matt 21:9, Psalt 118:26) Hosianna betyder Ack, Herre fräls, ack Herre låt väl gå. Det är ett rop ur nödens djup som sträcker sig mot nådens höjd. Sätt i gång din fantasi!

När du läser en sådan här händelse använd gärna din fantasi och se dig själv i mitt inre i dessa händelser. Är Jerusalem din inre värld? Ja, vårt inre kan ibland vara som ett Jerusalem, en stor bullrig stad med mycket bullrig trafik. Inom dig finns alla dessa viljor, all denna trasighet, alla dessa protestanter inom dig som inte vill att du skall sjunga lovsånger för Messias. Ibland känner du alla dessa slitningar. Jesus vill komma in och tala om att han är din Herre och konung, din frälsare, som dött för dig. Han vill ta hand om alla makter och krafter och viljor omkring dig och i dig. Han vill ge dig Shalom. Det ordet betyder både frid och fred. Vi får frid med Gud, vi får det rätt ställt med Gud för Jesu skull. Men varför tar vi så sällan emot detta? En som levde sig in i detta intåg i Jerusalem var åsnan som Jesus red på. I Ylva Eggehorns diktsamling "Jesus älskar dig" berättar hon om denna åsna. Jag kan avslöja en stor hemlighet för dig. Det är att åsnan just nu har krupit in i vårt skafferi. Om du klickar på Ylvas åsna så får du träffa henne.

2. Jesu fiender smider planer Under de år Jesus varit i verksamhet har han fått många fiender. Där är de skriftlärderna, en yrkesgrupp, som ägnar sig åt studier i Skriften och i fädernas stadgar. De har ett stort anseende bland folket.

Där är också fariséerna. Farisé betyder "avskild". Det är en lekmannarörelse inom judendomen. De vill göra allvar av sin tro.

Hela livet läggs under Guds vilja. De har "avskilt" sig för Gud. (På vandring 19 träffade vi dem). De skiftlärderna och fariséerna sätter igång en propaganda mot Jesus. De beskriver honom som en falsk profet. De förnekar inte hans underverk. Men dessa kritiserar och förklaras vara ett verk av Satan.

De försöker fånga Jesus med list. Man lockar in honom i farliga diskussioner. Man är ute för att "snärja" honom. Man försöker hitta något åtalbart mot honom. Men Jesus är en skicklig debattör. Han ger ofta svar som "stoppar till munnen" på hans motståndare. Man anser Jesus mycket farlig. Den farlige Jesus får inte gå lös bland dem. Men det blir knappt om tid. Jesus måste gripas före

påskhögtiden. Man beslutar att använda lärjungen Judas för att undanröja Jesus.

3. Judas Iskariot Den mest gåtfulla gestalten i Nya Testamentet är Judas Iskariot. Man har försökt förklara hans förräderi på olika sätt.a) Judas var besviken på de andra lärjungarna.

Namnet Iskariot kan betyda mannen från Keriot. Keriot var en by i Judéen. De andra lärjungarna kom från Galiléen, Judas från Judéen. Han var utböligen, den annorlunde, skåningen bland norrlänningarna. Han kom aldrig riktigt in i gänget. Judas förråder Jesus därför att han var besviken på de andra lärjungarna. De hade skytt Jesus för Judas.

Fråga till oss:

Skygger vi Jesus för någon människa? Är det i våra församlingar svårt för utomstående att komma in i gemenskapen?b) Judas besviken på Jesus.

Man har sagt att Iskariot skulle komma av ordet sikarios, som betyder dolkman. Dolkmännen var de mest nationalistiska bland folket., gerillafolket, ivrarna, som med vapenmakt ville driva ut rommarna ur riket. Judas, som kanske hörde till dem, väntade att Jesus skulle ställa sig i spetsen för en upprorsarmé. När Jesus valde fridsåsnan i stället för stridshingsten, blev Judas besviken på Jesus och gick bort och förrådade Jesus.

Fråga till oss:

Vilken bild har jag av Jesus? Många går besvikna bort därför att man inte riktigt lärt känna vem Jesus är. Jesus får inte vara den han vill vara: Frälsaren, som går i döden för oss för att leda oss till Guds Fadershjärta. Man hade en ytlig bild av Jesus som idealmänniskan, den milde och gode Mästaren, mannen med de djupsinniga tankarna. När svårigheterna kommer vill det till något mer än djupa tankar.c) Judas var girig.

Johannes berättar i 12:1-8 att Judas ogillade att Maria i Betania slösade bort en dyrbar äkta nardusbalsam, som var värd trehundra denarer. Man kunde sålt flaskan och skänkt pengarna till Lutherhjälpen, menade Judas. "Detta sade han inte för att han brydde sig om de fattiga utan för att han var en tjuv; han hade hand om kassan och tog av det som lades dit". När Judas underhandlade med överstepräster om att förråda Jesus erbjöds han trettio silvermynt (Matt 26:14-16).

Pengar kan kollra bort en människa. Men även om penningkärleken inte var enda orsaken till Judas förräderi, så var det nog en av orsakerna.

Fråga till oss:

Känner du suget efter pengar? Ockuperar tanken på pengar, högsta vinsten, dina tankar?

Är Mammon, penningguden, min Herre eller min tjänare?d) Judas var förblindad.

Bibeln talar om "syndens makt att bedraga". På ett skakande sätt fick Judas erfara detta. Han hade inlåtit sig med en makt, om vars mörka väsen, hand blev underkunnig om först när det var för sent. De mest kusliga ord som sägs om någon människa i Nya Testamentet är när det sägs om Judas: Satan for in i Judas (Joh 13:27). Strax innan berättades det att djävulen redan hade ingett Judas, Simon Iskariots son, att förråda Jesus (Joh 13:2). Först inger Satan tanken i Judas. Så snurrar tanken runt i Judas tanke. Sedan går det hål i tanken och Satan far in…

Bön:

För djävulens försåt och list,
bevare oss milde Herre Gud.

4. Påskmåltiden Vi är nu tillsammans med Jesus hans lärjungar i salen i övre våningen någonstans i Jerusalem. Man äter påskmåltiden med varandra. Denna måltid firas till minne av Gamla Testamentets största händelse: Befrielsen ur Egypten. Det är i samband med den måltiden som Jesus instiftar den heliga Nattvarden. Det är den måltiden vi firar till minne av Nya Testamentets största händelse: Befrielsen på Golgota.Jesus drar nu oss nu in i dessa händelser. Vi är där tillsammans med lärjungarna. Vi ser hur han under denna måltid lyfter upp ett brödstycke, han bryter det och ger åt lärjungarna och säger: Detta är min kropp. Och sedan ser vi hur han lyfter upp vinbägaren och säger: Detta är mitt blod. Precis som han bryter brödstycket så skall hans kropp brytas ned på Golgota. Precis som vinet hälls ut ur kalken så skall hans blod gutas ut på korset. Detta som ser så meningslöst ut - att han ska plågas ihjäl - vrids till en mening för oss. Korset är inte ett meningslöst lidande. Det sker för vår skull. Och varje gång vi äter denna måltid skall Jesus själv vara med oss i detta bröd och vin. Vi får höra orden om att vi är älskade intill döden på ett kors: Kristi kropp för dig utgiven. Kristi blod för dig utgjutet. I varje nattvard anar vi hans närvaro.

Omkring Jesus i nattvardssalen råder frid, stillhet, glädje. Utanför skockar sig orosmolnen. Därutanför finns Jesu fiender. De väntar på det rätta tillfället. Då kommer de att slå till och slå till hårt. Överstepräster och fariseer kallar samman stora Rådet och säger:"Vad skall vi göra? Den här mannen gör många tecken. Om vi låter honom fortsätta, börjar alla tro på honom, och då kommer romarna och utplånar både vår heliga plats och vårt folk …." Från den dagen var de fast beslutna att döda honom.

(Joh 11:45-53)Innan Jesus och hans lärjungar lämnar salen sjunger de "lovsången". Det är psaltarsalmerna 113-118. Flera av de ord som där står brukar också vi sjunga. Vi kallar dem "bibelvisor". Lyssna till dem och lev dig in att just dessa ord sjöng Jesus den sista kvällen i Jerusalem. Jesus som vet vad som skulle hända honom, vet att han ska gå mot tortyr, korsfästelse och död han sjunger bl.a så här: Man stöter mig hårdeligen för att jag skall falla. Men Herren är min starkhet och min lovsång och han blev mig till frälsning. (Psalt 118:13-14).

Tanke till oss:

Vi vet inte vad som ska hända oss i morgon Men vi får gå in i den okända framtiden tillsammans med Jesus, han som är vår starkhet och vår lovsång. I allt som händer får vi ha vår blick på honom.

5. Sju steg in i Getsemane) Över bäcken Kidron

Med den sången inom oss lämnar vi nattvardssalen. Vi går tillsammans med Jesus och hans lärjungar ut på de smala slingrande gatorna i Jerusalem. Vi går över en bäck som heter Kidron.Det är bara Johannes som nämner något om Kidron.

Förmodligen gör Johannes det för att peka på en annan händelse i 2 Sam 15. Där berättas om David som flyr från Jerusalem för son Absalom. Det står där att David gick gråtande uppför Oljeberget med täckt huvud och bara fötter. Och det berättas också att folket som gick med David grät högljutt. Precis som Jesus hade en förrädare bland de sina, Judas, så hade David det i Ahitofel. Precis som David nu går med sina trogna över Kidron går Jesus med sina trogna över Kidron. Där på andra sidan hittar vi Getsemane, en trädgård som ligger på Oljebergets sluttning. Så kom Jesus och lärjungarna till ett ställe som heter Getsemane, och han sade till lärjungarna: "Sitt kvar här, medan jag ber. Men han tog med sig Petrus, Jakob och Johannes. Båvan och ångest kom över honom.

(Markus 14:32-33)b Jesu bön - ett mönster för vår bön

Jesus tar nu med oss in i Getsemane. Vi går vi med Jesus och de elva lärjungarna. Judas är inte med. Han hade gått över till fiendeläget. Åtta av de elva får sätta sig ned vid ingången till Getsemane. De tre övriga, Petrus, Jakob och Johannes, får följa med längre in. Vi smyger oss med dem och sätter oss hos dem. Vi ser hur Jesus går lite längre bort och ber ensam. Jesus lär oss här ett mönster för vår bön. Han tar med sig de elva i bönen. De elva står som representanter för allt Guds folk. Också vi bef de elva, bönegemenskapen i hela Guds församling. När vi är i bön, är vi tillsammans med hela den världsvida kyrkan. Vilken rik gemenskap. Vi är tillsammans med Herrens trogna i alla tider. Men precis som Jesus tog med sig de tre lärjungarna behöver vi också de tre. Vi behöver bönegruppen, trossyskonen, där vi kan dela vår nöd och be för varandra. Men precis som Jesus sades var ensam i sin bön, behöver vi också söka oss in i ensamheten. Längst in är vi ändå ensamma i vår bönekamp. Men inte riktigt ensamma. Det finns en som ser och bryr sig) Att våga visa känslor

Vi ställer oss bredvid de tre som hör hur Jesus säger: Min själ är bedrövad ända till döds.

Stanna här och vaka Jesus är bedrövad, lessen. Jesus är inte någon superman. Han är inte som Sokrates som tömmer giftbägaren utan att visa en min. Jesus visar känslor. Båvan och ångest kommer över honom. Där var höga rop och tårar. Han klär sina känslor ord. Vi ser honom i all hans mänsklighet. Han är bedrövad ända till döds. Detta är ju utgångspunkten i all bön. Jag är ledsen, bedrövad.

Det Jesus behöver i sin nöd är vänner omkring honom. Därför säger han till oss: Stanna här och vaka. Vaka med mig. Också vi behöver hitta varandra och gå in som syskon i varandras nöd och gråta med dem som gråter. Det du ska fråga: För vem kan jag vara en bönevän? Vem är min bönevän?

En kyrka, en böneplats, kan ibland lämna efter sig en böneatmosfär. En känsla av att här har Herren varit och gripit in. Och när vi drar oss in i Getsemanes stillhet så vet vi att Jesus är där. Sedan Jesus varit i Getsemane är varje motgång bebodd av Jesus. Han har för alla tider lämnat kvar sin heliga närvaro. Därför är mörkret ändå inte alldeles mörkt. Om jag sade: Mörker må övertäcka och ljuset bli natt omkring mig",

så skulle själva mörkret inte vara mörkt för dig,

natten skulle lysa som dagen:

ja, mörkret skulle vara som ljuset.

(Psalt 139:11-12)d Låt mig få slippa Jesus gick lite längre bort,

föll ner på marken och bad att få slippa

denna stund, om det var möjligt. Han sade:

"Abba! Fader! För dig är allting möjligt.

Ta denna bägare från mig. Lagg märke till nu att det första Jesus ber om är att få slippa. Låt denna bägare gå förbi mig. Det är ett i mörkret: Fader låt min vilja ske. Rädda mig. Låt min väg gå förbi detta svåra. Det Jesus be är att få slippa är inte bara korsfästet smärtan, döden. Han vill slippa bägaren. Han har sett BÄGAREN. I den finns all världens synd, allt det äckliga och vidriga som vår synd och vår ondska fört med sig. Och denna bägare skall tömmas! Jesus tar in vår synd, vår nöd i sig. Finns det ingen annan väg till frälsning och befrielse än att jag måste gå in i all denna synd och ta den in i mig? Jesu bön här kan också vara ett mönster för oss. När vi står inför något svårt så är det första vi får be om: Låt mig få slippa. Låt min vilja ske. Paulus säger att vi ska låta Gud vara önsknings.

Det skall bli som du vill, sa Jesus till en kvinna som hade bett om helande (Matt 15:28). Vi får räkna med att detta är Guds normala svar på vår böner: Det ska bli som du vill. Vid sjukdom, lidande, motgång av vilket slag som helst får vi enkelt och barnsligt be: Fader låt denna bägare gå förbi mig! Låt mig få slippa! Låt min vilja ske! Är det möjligt så kommer Gud att svara: Min barn, det skall bli som du vill.e) Inte som jag vill utan som du vill

Jesu bön i Getsemane fördjupas. Tre gånger går han i bön. Och bönen förändras så småningom. Han faller ner på marken. Med ansiktet mot marken. Han ställer sig på barnets nivå och kommer till sin Far, kallar honom Abba, som är det lilla barnets förtroliga benämning på Gud, abba, pappa. Abba! Fader! För dig är allting möjligt - ta denna kalk ifrån mig. Det första han ber om är att få slippa. Men finns det en annan möjlighet? Finns en annan väg för honom att gå? Har Gud en annan plan för honom. Och nu ber han: Men inte som jag vill, utan som du vill.

Kampen är mödosam. Och han är absolut ensam. Gång på gång konstaterar Jesus att hans vänner sover. Hos människor finns ingen hjälp. Och var finns Gud i denna kamp? Gud verkar så tyst. Jesus ensam kämpar sig fram till ett svar. Fader, låt din vilja ske. Inte min. Lukas berättar om vad som händer när Jesus ber så: En ängel från himlen visade sig för honom och gav honom kraft. I sin ångest bad han allt ivrigare, och svetten droppade som blod ner på marken.

(Luk 22:43-44) Man skulle väntat att detta himmelska besök skulle gjort Jesus lugn och trygg. Men Lukas läkaren berättar att han kom i ångest, hans svett droppade som blod ner på marken. Det är som om ängeln gav honom en blixtrande klarhet över vad hans ja till Guds vilja innebar. Han ryggade tillbaka. Han förstod nu vad Gud ville. Vad ville Gud? Jo, Gud vill att alla skall frälsas. Enda möjligheten att rädda dig och rädda mig att Jesus drack bägaren till botten, den bägare som innehöll hela världens synd. För Jesus fanns det ingen väg förbi lidandet på korset. Men han hittade en väg igenom lidandet. Och det han fick lida blev till frälsning och befrielse och läkedom för oss. När det svåra, det onda och mörka kastar sig emot oss bör vår första bön vara: Låt mig slippa. Men kanske Herren har något mer, något annat att ge. Då får jag stava på bönen: Låt din vilja ske, inte min. Lagg märke till att bönen Ske din vilja inte är en resignerad suck inför det som redan hänt. Ske din vilja är en kampbön. Vi ber de

inför det som ligger framför oss. Här på jorden sker inte alltid Guds vilja.

Det finns onda viljor som förvandlar livet till ett helvete på jorden.

Och själviska viljor som sliter sönder gemenskapen mellan människor och mellan folk.

Själva inbillar vi oss ofta att vår vilja är bättre än Guds.

Men Jesus går före oss in i Getsemane och hjälper oss att stava på den bönen: Ske din vilja. Men vi behöver mycken hjälp för att kunna be så när nöden svårigheter det djävulska ställer sig i vägen för oss.

f) Att inte orka be

När Jesus kämpar i bönen sover hans lärjungar. Han vänder sig till Petrus, som han här kallar Simon. Han kallar honom inte Petrus, klippan. Han är inte klippmannen som det går att lita på. Simon, sover du? Orkade du inte hålla dig vaken en enda timme?

Tre gånger berättas det att lärjungarna sover. De kunde inte hålla ögonen öppna och de visste inte vad de skulle svara. Man har ibland undrat över att de kunde berätta om Jesu kamp när de sov så tungt. De ser honom när han ber och de hör en del av bönen. Men om de inte somnat hade vi fått veta mycket mer.

Jesu närmaste orkade inte be. Det finns stunder då ens närmaste inte orkar. Ibland kanske vi kräver att de skall förstå. Och stött oss, ta hand om oss. Men de orkar inte. Då är det lätt att bli bitter, känna sig ensam. Men vi måste inse att ingen människa är Gud. Det är bara Gud som är Gud.

Ingen människa är Gud. Det gäller också dem som vill hjälpa andra. Det kan vara lätt att i kärlek ge stora förhoppningar. Vi ska hjälpa dig. Men det är också viktigt att se gränserna. Att se gränser är att bejaka sin svaghet.

Tre gånger står det att Jesus väcker lärjungarna. Han kallar dem till bön. Vaka och be att ni inte utsätts för prövning. Anden vill, men kroppen är svag (köttet är svagt). Orsaken till att vi behöver va vaksamma och be är att det inom oss finns både anden och köttet. Anden är kontaktorganet med Gud, det är det som hjälper oss att hålla rätt kurs. Köttet, det är vår gamla människa, den o naturen, protestanten inom oss som vill hindra oss när vi vill vandra med Gud. Anden och köttet ställer ofta till med inbördeskrig i oss. En del känner rätt väl till dessa slitningar. Bönen hjälper oss i den kampen. Vi behöver be: Herre rädda oss...

g) Efter Getsemane

När Jesus reser sig upp från bönen i Getsemane är det inte en resignerad Jesus vi ser. Bönen har inte gett honom kraft att fly eller skaffa sig fler vapen. Han har fått kraft att gå den nya vägen: genom krisen, genom lidande och dö, fram till uppståndelse och seger.

Det är som om den avgörande kampen stod i Getsemane. Efter Getsemane är Jesus lugn och trygg. Han har kämpat sig till klarhet. Det är segraren som möter soldaterna som kommer för att häkta honom. Det är segraren som står inför överstepräster och rådsmän. Det är segraren som står inför Pilatus så att denne häpet utropar: Så är du dock en konung! Det är segraren Jesus som möter oss i våra nederlag. Han räddar oss från nederlagen och tar oss till sist i sin härlighet in.

8. Pinad under Pontius Pilatus Pontius Pilatus är världshistoriens mest kända landshövding. Hans namn nämnes varje söndag i trosbekännelsen. Avsikten är inte att svärta ned en enskild människa. Avsikten är att visa att Jesu lidande verkligen har hänt. Uttrycket "pinad under Pontius Pilatus" är en historisk tidsangivelse. Pilatus ville inte befatta sig med det här fallet. Han finner inte Jesus skyldig till något brott. Flera gånger hör vi honom säga detta. "Jag finner honom inte skyldig till något brott". Han försöker på många sätt att få Jesus fri. Han skickar över honom till Herodes, landsfurstens från Galiléen, som var i Jerusalem under högtiden. Men denne sänder honom rätt snart tillbaka till Pilatus. Pilatus hustru vädjar till Pilatus att släppa Jesus fri. Hon har fått lida mycket i drömmen för hans skull. Pilatus försöker få Jesus fri genom att låta folket välja mellan Jesus och Barabbas, en känd gerillakrigare. Barabbas betyder "faderns son". I en del handskrifter har han förnamnet Jesus. Pilatus låter folket välja mellan Jesus Barabbas och Jesus, den himmelske Faderns son. Men folket väljer Barabbas. När man hotar att anmäla Pilatus för kejsaren och anklaga honom för att inte vara "kejsarens vän", blir Pilatus rädd och undertecknar dödsdomen. Innan domen verkställs får soldaterna ta hand om Jesus.

De gisslar honom.

De klär ut honom till konung men engammal soldatkappa som mantel och en törnekrona på huvudet. Skrattsalvorna ekar.

Man har roligt med den hjälplösa fången.